

Sygn. akt XXVI GC 411/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący –	SSO Jerzy Kiper
Protokolant –	protokolant Alina Bocheńska

po rozpoznaniu 1 grudnia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Ł.

o uchylenie uchwały oraz o stwierdzenie nieważności uchwały

- 1) oddała powództwo o uchylenie uchwały;
- 2) oddała powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały;
- 3) zasądza od M. M. na rzecz (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 737 zł (siedemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jerzy Kiper

Sygn. akt XXVI GC 411/16

UZASADNIENIE

Pozwem datowanym na 5 maja 2015 r. powód M. M. wniósł w punkcie I o uchylenie na podstawie art. 422 k.s.h. uchwały nr 3 podjętej

5 kwietnia 2016 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (...) S.A. z siedzibą w Ł., zarejestrowanej w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS (...), o treści:

„Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki pod firmą (...) S.A. z siedzibą w Ł.:

- 1) Odwołuje ze składu Rady Nadzorczej G. M.; N. M. oraz potwierdza złożoną w dniu 4 stycznia 2016 r. rezygnację A. D. z funkcji pełnionej w Radzie Nadzorczej,
- 2) Zgodnie z postanowieniami §17 ust. 4 zdanie drugie Statutu Spółki postanawia o przedterminowym skróceniu kadencji Rady Nadzorczej,

3) Powołuje do składu Rady Nadzorczej na wspólną kadencję trwającą 5 lat: P. K. (1) (nr ewid. (...)) i powierza mu funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej oraz J. C. (nr ewid. PESEL (...)) i W. B. (ewid. PESEL (...)) jako Członków Rady Nadzorczej."

W punkcie II wniósł o stwierdzenie na podstawie art. 425 § 1 k.s.h. nieważności uchwały nr 3 podjętej w dniu 5 kwietnia 2016 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki (...) S. A. z siedzibą w Ł., zarejestrowanej w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS (...), o treści jak wyżej.

W uzasadnieniu swojego roszczenia powód wskazał, że 5 kwietnia 2016 r. o godzinie 10:00 rozpoczęło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (...) S.A. w Ł., na które stawili się akcjonariusze: (...) sp. z o.o. w W. oraz (...) sp. z o.o. w W., dopuszczeni do udziału w NWZA jako uprawnieni akcjonariusze pozwanego. Przewodniczący stwierdził ważność NWZA, na którym obecne było (...) % kapitału zakładowego. Na zgromadzeniu podjęto uchwałę nr 3 w przedmiocie odwołania dotychczasowych członków rady nadzorczej, przedterminowym skróceniu kadencji rady nadzorczej oraz o powołaniu nowych członków tego organu. Dalej powód wskazał, że stawiał się przed zakończeniem obrad zgromadzenia i zażądał powtórzenia głosowania. Kwestia ta została poddana pod głosowanie, wskutek czego zgromadzenie nie wyraziło zgody na powtórzenie głosowania. Następnie, w tym samym dniu rada nadzorcza w nowym składzie podjęła dwie uchwały: o odwołaniu M. M. z funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki oraz o oddelegowaniu w skład zarządu dwóch członków rady nadzorczej.

W ocenie powoda zaskarżona uchwała nr 3 narusza art. 408 § 1 k.s.h.

oraz § 12 ust. 3 statutu pozwanego. Powód podkreślił, że przepis art. 408 k.s.h. statuuje zasadę, iż Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy jest ważne, jeżeli reprezentowana jest ilość akcji określona w ustawie lub statucie, zaś jeżeli brak takiego określenia w aktach prawnych, WZA jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych akcji. Natomiast w myśl § 12 ust. 3 statutu pozwanej spółki: „Jeśli przepisy prawa nie stawiają surowszych wymogów, Walne Zgromadzenie jest ważne, jeśli reprezentowane jest co najmniej (...) ((...)procent) kapitału zakładowego". Wskazał, że dla ważności NWZA w dniu 5 kwietnia 2016 r. konieczne było reprezentowanie (...) % akcji pozwanego. W jego ocenie do NWZA dopuszczono akcjonariusza, który nie został wpisany do księgi akcyjnej na tydzień przed terminem NWZA, gdyż (...) sp. z o.o. w W. nie był uprawniony do udziału, w tym do głosowania, na NWZA pozwanego w dniu 5 kwietnia 2016 r. W ocenie powoda wymagane quorum zaistniało dopiero o godz. 11:00 w dniu 5 kwietnia 2016 r., kiedy stawiał się akcjonariusz M. M. uprawniony do udziału w NZWA pozwanego, zatem od tego momentu można mówić o ukonstytuowaniu się organu spółki, jakim jest Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zdolne do podejmowania uchwał.

Ponadto, w ocenie powoda zaskarżona uchwała godzi w interes pozwanego bowiem wadliwe umocowanie członków organu spółki powoduje realne ryzyko bezpieczeństwa prawnego działań rady nadzorczej wewnątrz spółki, jak również w stosunku do osób trzecich. Ryzyko takie skutkuje narażeniem dobrego imienia pozwanego jako podmiotu funkcjonującego w obrocie gospodarczym z naruszeniem przepisów prawa, jak również skutkuje wadliwością legitymacji prawnej delegowanych przez radę nadzorczą jej członków do zarządu spółki; tym samym zaskarżona uchwała powoduje bardzo niekorzystną i groźną dla bezpieczeństwa obrotu prawnego niepewność prawną w zakresie reprezentacji spółki.

Legitymację czynną do wystąpienia z przedmiotowym powództwem powód upatrywał w dwóch podstawach:

a) art. 422 § 1 pkt 1) k.s.h. w zw. z art. 425 § 1 k.s.h. - legitymacja czynna członka zarządu.

b) art. 422 § 1 pkt 3) k.s.h. w zw. z art. 425 § 1 k.s.h. - legitymacja czynna akcjonariusza bezzasadnie niedopuszczonego do udziału w walnym zgromadzeniu.

W ocenie powoda nie został on dopuszczony do głosowania nad uchwałą nr 3, mimo, że nie zmieniono porządku obrad w prawem przewidziany sposób oraz mimo wyraźnego żądania - przez powoda - głosowania uchwały nr 3.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa o uchylenie uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy (...) S.A. z 5 kwietnia 2016 r. oraz o oddalenie powództwa o stwierdzenie nieważności ww. uchwały. Wniósł również o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że powód nie posiada legitymacji czynnej do zaskarżenia przedmiotowej uchwały. Dodatkowo podniósł, że uchwała ta nie jest sprzeczna ze statutem, dobrymi obyczajami i interesem spółki oraz nie narusza prawa.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (...) S.A. zostało zwołane przez zarząd listami poleconymi wysłanymi 21 marca 2016 r., na 5 kwietnia 2016 r. na godz. 10.00 w kancelarii notarialnej H. K. przy pl. (...) lok.(...) w W..

Dowód: zawiadomienie k. 14, protokół z 5 kwietnia 2016 r. k. 134-138.

M. M. w dniu 21 marca 2016 r. pełnił funkcję prezesa zarządu (...) S.A. oraz jest akcjonariuszem tej spółki. Pozostałymi akcjonariuszami (...) S.A. są (...) spółka z o.o. w W. oraz (...) spółka z o.o. w W.. Podmioty te były również akcjonariuszami (...) S.A. w dniu 5 kwietnia 2016 r.

Dowód: zawiadomienie k. 14, wyciąg z księgi akcyjnej k. 304-305, protokół z Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z 28 sierpnia 2014 r. k. 206-207.

Przedmiotem obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) S.A. miała być m.in. zmiana składu rady nadzorczej. W dniu 5 kwietnia 2016 r. o godz. 10.00 w kancelarii notarialnej H. K. przy pl. (...) lok. (...) w W. zostało otwarte Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (...) S.A. Stawili się przedstawiciele dwóch akcjonariuszy tj. (...) spółki z o.o. oraz (...) spółki z o.o. Następnie został wybrany Przewodniczący w osobie W. B.. Po wyborze Przewodniczący stwierdził prawidłowość zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) S.A. oraz jego zdolność do podjęcia uchwał. Na Zgromadzeniu tym było obecne (...) kapitału zakładowego.

Następnie w trakcie trwania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) S.A. została podjęta uchwała nr 3, której przedmiotem było:

- odwołanie ze składu rady nadzorczej G. M., N. M. oraz potwierdzenie rezygnacji z członkostwa w radzie nadzorczej przez Z. D.,
- przedterminowe skrócenie kadencji rady nadzorczej,
- powołanie w skład rady nadzorczej na wspólną kadencję 5 lat P. K. (2), J. C. i W. B..

Za podjęciem ww. uchwały oddano (...) głosów, natomiast przeciw było (...) głosów. Przewodniczący oświadczył, że uchwała została podjęta.

Przed zakończeniem obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) S.A. o godz. 11:00 stanął się M. M. i zażądał powtórzenia głosowania nad uchwałą nr 3. Przewodniczący poddał pod głosowanie kwestię powtórzenia głosowania nad uchwałą nr 3. Walne Zgromadzenie nie wyraziło zgody na powtórzenie głosowania. Na tym zamknięto obrady Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) S.A.

Dowód: protokół z 5 kwietnia 2016 r. k. 134-138.

Tego samego dnia rada nadzorcza w nowym składzie podjęła dwie uchwały: o odwołaniu M. M. z funkcji prezesa zarządu (...) S.A. oraz oddelegowania do zarządu dwóch członków rady nadzorczej: J. C. i W. B..

Dowód: uchwały nr 1 i 2 z 5 kwietnia 2016 r. k. 15-17.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wymienione dokumenty. Sąd dał im wiarę, ponieważ ich autentyczność nie budziła wątpliwości, zaś strony zasadniczo nie kwestionowały ani ich ważności, ani treści. Ponadto dokumenty te wzajemnie ze sobą korelowały, pozwalając stworzyć chronologiczny i spójny obraz stanu faktycznego sprawy.

Sąd oddalił wniosek powoda zawarty w pkt IV pozwu, ponieważ jego uwzględnienie nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (art. 227 k.p.c.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo o uchylenie uchwały nr 3 oraz o stwierdzenie jej nieważności nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie należy podkreślić, że w kodeksie spółek handlowych zostały wyodrębnione dwa rodzaje powództw, za pomocą których można kwestionować wadliwość uchwał podjętych przez walne zgromadzenie, tj. powództwo o uchylenie uchwały (art. 422 k.s.h.) w odniesieniu do uchwały sprzecznej ze statutem spółki bądź dobrymi obyczajami i godzącej w interes spółki lub mającej na celu pokrzywdzenie akcjonariusza oraz powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały (art. 425 k.s.h.), w odniesieniu do uchwały sprzecznej z ustawą. Jednocześnie k.s.h. wskazuje katalog osób legitymowanych do wytoczenia tych powództw, jak i termin, w którym należy je wytoczyć.

Zgodnie z art. 422 § 2 k.s.h. oraz art. 425 § 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 zd. 1 k.s.h. prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie oraz stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej oraz poszczególnym członkom tych organów;
- 2) akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu; wymóg głosowania nie dotyczy akcjonariusza akcji niemej;
- 3) akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w walnym zgromadzeniu;
- 4) akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na walnym zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania walnego zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad.

Należy podkreślić, że przyznanie legitymacji do zaskarżenia uchwały podmiotom wymienionym w art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h. i w art. 425 § 1 zd. 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 zd. 1 k.s.h. nastąpiło wyłącznie ze względu na pełnione przez nie funkcje i miało na celu umożliwienie organom spółki działanie w interesie spółki i wszystkich akcjonariuszy, poprzez zaskarżanie uchwał, które organy te lub ich członkowie uznali za sprzeczne z prawem, naruszające interesy spółki i mogące rodzić ewentualną odpowiedzialność za wykonanie wadliwej uchwały. Utrata statusu członka zarządu lub rady eliminuje przyczyny, dla których przyznano im legitymację do zaskarżania uchwał i powoduje utratę tej legitymacji.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że powód nie posiada legitymacji czynnej do zaskarżenia wskazanej w pozwie uchwały nr 3. W dniu 1 grudnia 2016 r. (data zamknięcia rozprawy) powód M. M. nie był już członkiem zarządu pozwanej spółki. W aktach sprawy znajduje się protokół z posiedzenia rady nadzorczej (...) S.A. z siedzibą w Ł. z 5 kwietnia 2016 r. (k. 15-17), z którego wynika, że uchwałą nr 1 rada nadzorcza odwołała go z funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki. W dacie zamknięcia rozprawy nie był on również wpisany w KRS jako członek zarządu pozwanej. Fakt ten przesądza o tym, że aktualnie powód nie może skutecznie wywodzić swojej legitymacji do zaskarżenia przedmiotowej uchwały na podstawie art. 422 § 2 pkt 1 k.s.h. oraz art. 425 § 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 zd. 1 k.s.h., ponieważ nie jest już członkiem zarządu pozwanej spółki. Powyższe stanowisko potwierdził także Sąd Apelacyjny w Warszawie w wydanym w niniejszej sprawie postanowieniu z 5 września 2016 r.

Po drugie, powód nie wykazał legitymacji do zaskarżenia uchwały nr 3, wynikającej z art. 422 § 1 pkt 3 k.s.h. oraz z art. 425 § 1 k.s.h. w zw. z art. 422 § 2 zd. 1 k.s.h. Wbrew jego twierdzeniom z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy nie wynika, że został on bezzasadnie niedopuszczony do udziału w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu (...) S.A..

Pojęcie „bezzasadności” niedopuszczenia do udziału w zgromadzeniu nie zostało przez ustawodawcę wyraźnie zdefiniowane i ocena tej przesłanki pozostawiona została sądowi dokonującemu jej wykładni na tle konkretnych okoliczności sprawy i przy uwzględnieniu ogólnych przepisów prawa i klauzul generalnych. Zarówno w doktrynie, jak również w judykaturze przyjmuje się, że w przepisie tym chodzi o wszelkie sytuacje polegające na uniemożliwieniu akcjonariuszowi udziału w walnym zgromadzeniu, gdy nie było do tego żadnego uzasadnienia. Niedopuszczalność dotyczy zarówno całego walnego zgromadzenia, jak i poszczególnych etapów tego zgromadzenia (głosowanie nad niektórymi uchwałami, uniemożliwienie dyskusji, zgłaszania wniosków). Sytuacja taka obejmuje usunięcie z lokalu, gdzie odbywa się zgromadzenie; także za takie bezzasadne niedopuszczenie powinno być traktowane zarządzenie przerwy w obradach wtedy, gdy nie dopuszcza tego statut spółki i gdy została ona zarządzona w celu wykorzystania nieobecności akcjonariusza w kolejnych obradach. (A. Kidyba Komentarz do art. 301-633 k.s.h., 2016, LEX).

Przenosząc te rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy zauważyć, że powód został prawidłowo zawiadomiony o terminie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A., które zostało wyznaczone na 5 kwietnia 2016 r. na godz. 10.00. Z protokołu odbycia Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia wynika, że powód spóźnił się, stawiał się bowiem na tym zgromadzeniu o godz. 11.00, po podjęciu przez obecnych akcjonariuszy uchwały nr 3 (k. 48-52).

Z protokołu odbycia Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia wynika, że po podpisaniu listy obecności przez powoda, został on dopuszczony przez Przewodniczącego do udziału w Zgromadzeniu. Następnie zażądał powtórzenia głosowania nad uchwałą nr 3. Przewodniczący uwzględniając jego wniosek poddał pod głosowanie uchwałę o powtórzenie głosowania nad uchwałą nr 3, która jednak nie została podjęta, ponieważ nie uzyskała wymaganej większości. Treść protokołu wskazującego na przebieg Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. z 5 kwietnia 2016 r. wskazuje, że powód gdy tylko stawiał się na Zgromadzeniu, został dopuszczony do jego udziału w nim. Natomiast z uwagi na to, że stawiał się na tym Zgromadzeniu po podjęciu zaskarżonej uchwały, pozostali akcjonariusze nie mieli obowiązku uwzględnić jego wniosku o powtórzenie głosowania nad uchwałą nr 3. Niemniej jednak fakt ten nie oznacza, że powód został bezzasadnie niedopuszczony do udziału w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu (...) S.A., które odbyło się 5 kwietnia 2016 r. Od momentu kiedy powód stawiał się na tym zgromadzeniu, brał w nim udział. Powyższe przesądza o tym, że brak jest podstaw do uznania, iż powód został bezzasadnie niedopuszczony do udziału w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu (...) S.A., które odbyło się 5 kwietnia 2016 r. Stanowisko to zostało również zaaprobowane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie we wskazanym wyżej postanowieniu z 5 września 2016 r.

Wobec ustalenia, że powodowi nie przysługuje legitymacja czynna do wystąpienia z powództwem o uchylene oraz o stwierdzenie nieważności uchwały nr 3 podjętej przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) S.A. 5 kwietnia 2016 r., zarówno żądanie powoda uchylene ww. uchwały, jak i stwierdzenia jej nieważności nie mogły zostać uwzględnione.

Dodatkowo należy odnieść się do twierdzeń powoda, w których wskazywał on na nieważność przedmiotowej uchwały, z uwagi na brak kworum. Podnosił on, że akcjonariusz (...) spółka z o.o. nie złożyła skutecznie wniosku o wpisanie jej do księgi akcyjnej. Twierdzenia te są nieprawdziwe, pozwana złożyła bowiem dokumenty, z których wynika, że spółka ta wielokrotnie składała do poprzedniego zarządu, w skład którego wchodził m.in. powód wnioski o wpisanie jej do księgi akcyjnej (k. 196-203). Co więcej, jak wynika z treści protokołu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z 28 sierpnia 2014 r. (...) spółka z o.o. taki wpis do księgi akcyjnej uzyskała (k. 206-207), co w punkcie 3 tego protokołu powód, jako prezes zarządu pozwanej spółki potwierdził. Ponadto spółka ta brała udział wspólnie z powodem w kolejnych walnych zgromadzeniach (...) S.A., m.in. w dniu 27 marca 2015 r., 7 maja 2015 r. oraz 24 czerwca 2015 r., a wcześniej była o nich zawiadamiana. Dodatkowo zwrócić należy uwagę na fakt, że z przedłożonego przez pozwaną wyciągu z księgi akcyjnej (...) S.A. wynika, że (...) spółka z o.o. jest wpisana jako akcjonariusz pozwanej (k. 304-304v). Z oświadczenia, jakie pozwana złożyła w odpowiedzi na pozew wynika, że akcjonariusz (...) spółka z o.o. uzyskawszy raz wpis do księgi akcyjnej, nigdy nie wnosił o zmianę tego wpisu (k. 302v). Powód nie zakwestionował tego faktu.

Sąd uwzględniając okoliczności faktyczne niniejszej sprawy, uznał go za przyznany, stosownie do art. 230 k.p.c. Dla porządku należy dodać, że zmiana wpisu w księdze akcyjnej jest dopuszczalna jedynie na wniosek uprawnionego (art. 406 § 1 k.s.h.).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., obciążając nimi w całości powoda jako stronę przegrywającą sprawę. Na koszty procesu złożyły się zwrot wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika strony pozwanej reprezentowanej przez radcę prawnego w kwocie po 360 zł zgodnie z § 10 pkt 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490) od każdego z powództw wniesionych przez powoda oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w wysokości 17 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Jerzy Kiper

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Jerzy Kiper